

Ordynacja – rozpoznanie kompetencji i powołanie do ich używania

Powołanie do głoszenia Słowa Bożego i sprawowania sakramentów zawiera się w kapłaństwie wszystkich ochrzczonych. Chrystus ustanowił jeden stan kapłański dla wszystkich wierzących, do którego jedyną właściwą ordynacją jest chrzest w imię

Ojca i Syna, i Ducha Świętego (1 P 2,5.9). Ks. Marcin Luter mówi o tym wprost: „To, co wszystkim jest wspólne, nie może sobie nikt pojedynczo rościć” (WA 6,566). Spośród ochrzczonych, którzy wykazali się świadectwem wiary i podjęli niezbędne przygotowanie, Kościół rozpoznaje, powołuje i ordynuje do urzędu głoszenia Słowa Bożego i sprawowania sakramentów. Tym, co z uczestnika powszechnego kapłaństwa wszystkich ochrzczonych czyni duchownego, jest urząd. Jedynym kryterium powołania do posługi nauczania Ewangelii i sprawowania sakramentu, pozostają kompetencje danej osoby.

Ewangelicki urząd duchowny zawsze sprawowany jest z powołania Jezusa – Głowy Kościoła, jako posłannictwo, które tożsame jest z apostołstwem (por. Mt 28,18-29; J 20,21-23; Dz 1,8). Celem ustanowienia urzędu duchownego było i jest budowanie żywego Kościoła przez działanie Ducha Świętego, rękami i świadectwem konkretnych ludzi odpowiadających na wezwanie Pana Kościoła. Z powodu różnorodności darów Ducha Świętego (1 Kor 12,1-13), urząd duchowny jest podzielony ze względu na kompetencje: biskupa, księdza, diakona (por. 1 Kor 12,20; Ef 4,11; 1 Tm 3,8.12.5.1; Tt 1,7-9; Rz 10,1). Powołanie na każdy z trzech stopni urzędu duchownego następuje przez ordynację, czyli wyświęcenie (ustanowienie) lub konsekrację (poświęcenie).

„To, co wszystkim jest wspólne, nie może sobie nikt pojedynczo rościć”.

Marcin Luter

Reformacyjne rozumienie posługi duchownego

Wyznanie augsburskie (art. XIV) określa urząd kościelny jako upoważnienie wspólnoty do publicznego nauczania, wygłaszania kazań, udzielania sakramentów. Służba ta jest

zarezerwowana jedynie dla właściwie powołanych, czyli tych, którzy mają właściwe kompetencje i wykształcenie, co weryfikuje zwierzchnia władza w Kościele. W przypadku Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego w Polsce są to oczekiwania wobec kandydatów do stanu duchownego oraz wymagania wobec księży i diakonów, opisane w *Pragmatyce Służbowej*. Na każdym etapie są to kryteria właściwego świadectwa wiary, potwierdzonego opiniami proboszczów oraz kompetencji edukacyjnych uzyskanych w wyniku podjętych studiów. W Kościele luterańskim,

ewangelickiego księdza jest ograniczone co do miejsca i czasu. To znaczy, że duchowny rzymskokatolicki i prawosławny jest księdzem/kapłanem zawsze, wszędzie i bez przerwy, a ewangelicki w określonym czasie i miejscu, do którego został powołany – czyli skierowany przez kościelną zwierzchność: radę diecezjalną, radę synodalną czy konsystorz. Gdy zaistnieje taka potrzeba, duchowny na własną prośbę, może zawiesić wykonywanie swego urzędu i podjąć inne społeczne lub zawodowe zobowiązania. Przykładem może być baptystyczny duchowny Jimmy Carter (39. prezydent USA), ewangelicki duchowni w Niemczech: Joachim Gauck (obecny prezydent Niemiec), czy Friedrich Magirus (przewodniczący rady miasta Lipska).

Powołanie, procedura, kompetencje

Znaczenie luterańskiego powołania to tyle samo, co uznanie kompetencji do głoszenia Słowa Bożego i sprawowania sakramentów oraz posłanie w określone miejsce na oznaczony czas. W codziennej praktyce jest to skierowanie, jakiego biskup Kościoła udziela praktykantom (absolwentom teologii), a konsystorz wikariuszom i proboszczom-administratorom. Powołanie, o którym tu mowa, dotyczy także wakansów na proboszczów i biskupów, których de sygnuje odpowiednio zgromadzenie parafialne i synod na miejsce pełnienia służby (parafia, diecezja), i na określony czas (10-letnia kadencja).

Na powołanie duchownego składają się następujące etapy: wybór – jest to proces, w którym kandydat poddaje się ocenie i uzyskuje stosowne opinie. Następnie ma miejsce weryfika-

Tym, co z uczestnika powszechnego kapłaństwa wszystkich ochrzczonych czyni duchownego, jest urząd.

zgodnie z zapisami *Obrony Wyznania augsburskiego* (art. VII), duchowny jest „reprezentantem osoby Chrystusa” sprawującym urząd zwiastowania Słowa Bożego i udzielania sakramentów świętych, co czyni „w miejsce i w zastępstwie Chrystusa”.

Niemniej należy pamiętać, że reformacyjne rozumienie posługi duchownego zasadniczo różni się od na przykład rzymskokatolickiego czy prawosławnego tym, że powołanie

cja powołania i kompetencji, w ramach której kościelna komisja przeprowadza egzamin kandydata na duchownego. Dopiero na końcu przychodzi czas na ustanowienie. W chwili obecnej, ksiądz w naszym Kościele uzyskuje pełnię kompetencji do sprawowania urzędu duchownego po około dziesięciu latach od ukończenia studiów teologicznych.

Zasada otwartości

Jezus powołuje do świadectwa zarówno mężczyzn jak i kobiety – niejednokrotnie przekraczał on społeczne zwyczaje, jak choćby w rozmowie z Samarytanką. Bez świadectwa ko-

cji Kościoła starożytnego, który nie dogmatyzował osoby, która godzi się na weryfikację własnego powołania i podejmuje się złożyć świadectwo o Chrystusie, całym swoim życiem.

Szczególne i osobne powołanie dla kobiet i mężczyzn jest obce współczesnej, jak i reformacyjnej teologii ewangelickiej. Nauczanie o tym, iż posługa duchownego zarezerwowana jest jedynie dla mężczyzn, związane jest nie tyle z konserwatywną teologią, co z fundamentalną pobożnością. Z osobistych powodów, w niektórych przypadkach, wolimy widzieć w roli duchownego mężczyznę, a widok kobiety nas onieśmiela, a niektórych na-

nosi go do tego najświętszego miejsca. Dzieje się tak, mimo że Kościół Prawosławny widzi w Marii Magdalenie osobę „równą apostołom”, a w przeszłości powoływano w nim do posługi diakona także kobiety.

Z kolei w Kościele Rzymskokatolickim dyskusja na temat udzielania święceń kapłańskich kobietom trwa od kilkudziesięciu lat. Znane są nawet przypadki „nielegalnego” wyświęcania kobiet, bez wiedzy i zgody kurii rzymskiej. Oficjalna dyskusja na ten temat trwa u rzymskokatolików od lat siedemdziesiątych, a w reakcji na wspomniane praktyki Jan Paweł II w roku 1994 skierował list do biskupów: *Ordinatio sacerdotalis – o udzielaniu święceń kapłańskich wyłącznie mężczyznom*.

Konserwatywna teologia luteraska, w odróżnieniu do wspomnianych wyżej tradycji, daleka jest od dogmatyzowania kwestii płci i wynikających z tego ograniczeń co do świadectwa o Chrystusie i posługi w Jego imieniu. Argumenty, jakoby kobieta była równa mężczyźnie co do zbawienia, ale już nie w powołaniu do głoszenia Słowa Bożego i sprawowaniu sakramentu, jest obce całemu dziedzictwu reformacyjnej teologii i pochodzi wprost z obcych nam tradycji. Ewangelicka ordynacja na duchownego to przede wszystkim rozpoznanie kompetencji i powołanie do ich używania dla dobra Kościoła, aby Słowo Boże było właściwie zwiastowane, a sakramenty należycie sprawowane, niezależnie od płci, rasy, stanu społecznego księdza.

ks. Roman Pracki

Nauczanie o tym, iż posługa duchownego zarezerwowana jest jedynie dla mężczyzn, związane jest nie tyle z konserwatywną teologią, co z fundamentalną pobożnością.

biet Ewangelia byłaby pozbawiona najbardziej doniosłych treści, na przykład dialogu ze zmartwychwstałym Jezusem. Apostolstwo to posłannictwo każdego mężczyzny i każdej kobiety, których ordynacją jest chrzest w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Androcentryczny, czyli stawiający w centrum mężczyznę i posługujący się gramatycznym rodzajem męskim charakter naszego języka religijnego sprawia, że wiele istotnych, biblijnych i kluczowych słów rodzaju żeńskiego, otrzymało w przekładzie na język polski, stricte męską tożsamość, na przykład Kościół czy Duch Święty.

Reformatorzy, którzy jednocześnie byli filologami, definiowali urząd kościelny w sposób otwarty, czyli biblijny, w żadnym miejscu nie warunkując go co do płci, rasy, narodowości, stanu społecznego, itp. Ewangelia, księgi wyznaniowe, jak i nasze prawo kościelne, zachowują tę samą, spójną zasadę otwartości wobec urzędu duchownego, który ponad wszystko jest powołaniem opartym jedynie o apostołską kompetencję tego, który ma złożyć świadectwo we wspólnocie i służyć jej przez sprawowanie sakramentów. Reformacja nawiązała do trady-

wet złości. Uwarunkowania te, związane są bardziej ze sposobem praktykowania naszej wiary, aniżeli z tym, w co i w kogo wierzymy.

Wpływ innych tradycji

Inne tradycje chrześcijańskie posiadają rozbudowaną teologię i praktykę, która szczegółowo rozróżnia dary Ducha Świętego przynależne osobno kobietom i mężczyznom. W prawosławiu, zarówno dziewczynki, jak i dorosłe kobiety nie mogą przekroczyć progu ikonostasu, i podejść do ołtarza. Natomiast chłopiec już za pierwszym razem, gdy jest przyniesiony jako niemowlę do cerkwi, zabrany zostaje przez księdza, który za-

WYDAWNICTWO AUGUSTANA

O kobietach występujących w Biblii, które są głównymi bohaterkami wydarzeń, często wiemy bardzo mało. Wielu autorów umieszcza je na drugim planie.

Współczesne autorki w swoich tekstach przedstawiają kobiety sprzed wieków, pokazując, że problemy i wyzwania, jakie się przed nimi pojawiały, a przede wszystkim ich świadectwo wiary – są ciągle aktualne.

Zapraszamy do księgarni:

43-300 Bielsko-Biała, pl. ks. M. Lutra 3
tel. 33 815 04 31, e-mail: księgarnia@augustana.pl
www.ksiegarnia.augustana.pl

